herpy

ŻABY

Amazonian Horned Frog

Ceratophrys cornuta

Ceratophrys cornuta to masywna, szerokopyska żaba z lasów deszczowych Amazonii i regionu Gujany, która leży zakopana w ściółce z wystającymi jedynie oczami i rogami i atakuje, gdy obok przejdzie coś jadalnego. Samice dorastają do 15 cm, a pysk mieści zdobycz niemal tak dużą jak one same. Jako gatunek z lasu deszczowego potrzebuje więcej wilgoci niż krewniacy z suchych równin położonych dalej na południe.

Rodzina: Ceratophryidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**7-15 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Las deszczowy i mokradła**
Toksyny skórne	**Brak znanych**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 45 × 30 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**25-28 °C**
Temperatura w nocy	**23-25 °C**
Wilgotność	**75-90%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady, kręgowce i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**W wodzie**
Dojrzałość płciowa	**36-48 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**300-1 000**
Czas do wyklucia	**3-25 dni**
Okres larwalny	**28-90 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Inne kijanki**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Ceratophrys cornuta to duża, ciężka, niemal okrągła żaba o ogromnej głowie. Pysk jest niezwykle szeroki i ma długie, ostre zęby. Nad każdym okiem znajduje się mały, spiczasty płat skóry przypominający róg, który razem z ubarwieniem żaby kamufluje ją wśród opadłych liści. Skóra pokryta jest drobnymi, spiczastymi brodawkami, kończyny są krótkie i mocne, z ciemnymi poprzecznymi pasami, a uda są brązowe ze słabymi żółtymi plamkami. Brzuch jest szary, a wnętrze jamy gębowej białe.

Dorosłe osobniki mierzą 7-15 cm od pyska do kloaki. Samice są największe. Samce są barwniejsze i przybierają odcienie od beżowego przez limonkowozielony po ciemnozielony, czasem wszystkie trzy naraz, natomiast samice są najczęściej beżowe. Samce mają modzele godowe na palcach przednich kończyn i worek rezonansowy na gardle. Pojedyncze osobniki mogą przekraczać 15 cm.

Gatunek został opisany przez Linneusza w 1758 roku jako *Rana cornuta* i jest tym samym pierwszym opisanym gatunkiem w rodzaju. Przez długi czas uważano go za ten sam gatunek co *Ceratophrys ornata*, jednak żyje w innym typie środowiska i nie krzyżuje się z nim w naturze. W niewoli *C. cornuta* może być krzyżowana z *C. cranwelli* i *C. ornata*, a potomstwo sprzedaje się jako hybrydy. Krzyżówek należy unikać, jeśli czyste linie mają zostać zachowane.

To typowy drapieżnik czatujący, który zjada niemal wszystko, co zmieści się w pysku: żaby, ryby, jaszczurki, myszy i inne kręgowce, w tym kijanki własnego gatunku. Dorosłe osobniki są agresywne i mocno gryzą. Skóra nie zawiera znanej trucizny, ale zawsze myj ręce po kontakcie ze zwierzęciem, wodą i podłożem. Realnym zagrożeniem jest ugryzienie: górna szczęka ma rząd bardzo ostrych zębów, a ugryzienie dużej żaby boli i często krwawi.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

Występowanie i środowisko

Ceratophrys cornuta występuje w północnej części Ameryki Południowej: w dorzeczu Amazonki w Kolumbii, Ekwadorze, Peru, Boliwii i Brazylii oraz w Wenezueli i regionie Gujany, czyli w Gujanie, Surinamie i Gujanie Francuskiej.

Gatunek zamieszkuje nizinne lasy deszczowe i nie jest uznawany za zagrożony.

> **Naturalny zasięg:** Kolumbia, Ekwador, Peru, Boliwia, Brazylia, Wenezuela, Gujana, Surinam i Gujana Francuska.

ŚRODOWISKO

Gatunek żyje w starym, wilgotnym lesie deszczowym oraz na otwartych polanach w lesie, gdzie na ziemi zalega gruba warstwa liści. Przebywa w pobliżu słodkowodnych bagien i okresowych zbiorników wodnych, w których się rozmnaża. Klimat jest ciepły i wilgotny przez cały rok, z obfitymi opadami.

Żaba jest aktywna nocą i unika dziennego upału. Zakopuje się w liściach i ziemi, pozostawiając na wierzchu tylko głowę, i czeka, aż coś przejdzie obok. Prowadzi samotniczy tryb życia, a samce zaciekle bronią swojego terytorium. W okresie godowym samce gromadzą się w większych grupach przy zbiornikach wodnych i nawołują głośnym, beczącym dźwiękiem.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Ceratophrys cornuta* jest stosunkowo skromna, ponieważ gatunek ten rozmnaża się w niewoli znacznie rzadziej niż *Ceratophrys cranwelli* i *Ceratophrys ornata*. Zasady utrzymania opierają się na tych dwóch bliskich krewniakach i są dostosowane do gatunku z wilgotnego lasu deszczowego.

Dorosły osobnik potrzebuje poziomego terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 45 × 30 cm. Powierzchnia dna powinna być co najmniej 8-10 razy większa od żaby, a duża samica chętnie skorzysta z większej przestrzeni. Wysokość ma niewielkie znaczenie, bo żaba się nie wspina i słabo skacze. Trzymaj zwierzęta osobno, ponieważ gatunek zjada osobniki własnego gatunku, także duże.

Zapewnij 10-15 cm luźnego, wilgotnego podłoża, aby żaba mogła się całkowicie zakopać, np. włókno kokosowe zmieszane z odrobiną torfowca i drobną korą. Na wierzch połóż warstwę liści lub mchu, aby podłoże przypominało dno lasu, i dodaj kryjówkę z korka lub połówkę doniczki oraz niską, ciężką miskę z wodą. Rośliny w doniczkach, np. epipremnum, dają schronienie i pomagają utrzymać wilgotność; zostaw je w doniczkach, aby nie zostały wykopane. Unikaj żwiru i drobnych kamyków, które żaba może połknąć.

Pokrywa musi zapewniać dobrą wentylację, aby podłoże nie zakwaszało się i nie pleśniało. Usuwaj odchody i resztki pokarmu co najmniej raz w tygodniu, a podłoże wymieniaj w całości, gdy zaczyna nieprzyjemnie pachnieć lub gnić. Jeśli kilka terrariów stoi obok siebie, ustaw między nimi przesłony, aby żaby nie rzucały się na szybę i nie obcierały sobie pyska.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

W dzień utrzymuj w terrarium 25-28 °C, a w nocy 23-25 °C. Wartości te zaczerpnięto od pozostałych gatunków z rodzaju i mieszczą się w cieplejszym zakresie, ponieważ *C. cornuta* pochodzi z ciepłego lasu deszczowego.

Stosuj matę grzewczą na bocznej ściance terrarium lub żarówkę grzewczą w pokrywie i zawsze termostat. Mata grzewcza pod dnem wysusza podłoże. Miej dwa termometry, jeden w ciepłej, a drugi w chłodnej części. Nie ustawiaj terrarium w bezpośrednim słońcu. Zimowanie ani estywacja nie są udokumentowane u tego gatunku i nie są potrzebne; temperaturę można utrzymywać na stałym poziomie przez cały rok.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza utrzymuj na poziomie 75-90 % przez cały rok, wyżej niż w przypadku pokrewnych gatunków z Pampy i Chaco, ponieważ gatunek pochodzi z lasu deszczowego. Codziennie lekko zraszaj podłoże, aby było wilgotne, ale nie mokre, i utrzymuj zarówno wilgotniejsze, jak i suchsze strefy, np. pod kryjówką.

Skóra jest cienka i bezpośrednio wchłania wodę oraz substancje, dlatego podłoże nigdy nie może całkowicie wyschnąć. Stale mokre podłoże prowadzi do grzybic i problemów skórnych. Do zraszania używaj wody bez chloru i chloraminy.

WODA I JAKOŚĆ WODY

Zawsze zapewnij niską miskę ze świeżą, uzdatnioną wodą, na tyle dużą, aby zmieściła się w niej cała żaba, ale z poziomem wody sięgającym najwyżej do pyska żaby. Żaba słabo pływa i musi móc odpoczywać z głową nad wodą oraz bez trudu z niej wychodzić. Miska musi być na tyle ciężka, aby kopiąca żaba jej nie przewróciła.

Żaba często oddaje odchody do wody, dlatego wymieniaj ją codziennie, a miskę myj gorącą wodą bez detergentu. Płazy są bardzo wrażliwe na środki owadobójcze, dlatego nigdy nie używaj oprysków w pobliżu terrarium.

OŚWIETLENIE I UVB

UVB nie jest niezbędne, ale słaba świetlówka UVB (strefa Fergusona 1) może być korzystna. Zawieś ją nad jedną stroną, aby w pozostałej części zawsze był cień, i nie stosuj UVB u osobników albinotycznych, które są wrażliwe na światło. Światło powinno być włączone 12 godzin na dobę, najlepiej sterowane programatorem czasowym, a w nocy powinno być ciemno. Żaba jest aktywna nocą i większość dnia spędza zakopana. Świetlówki o niskiej mocy lub LED wystarczą dla roślin i do zapewnienia stałego rytmu dobowego.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Gatunek zjada niemal wszystko, co zmieści się w pysku. W naturze żywi się żabami, rybami, jaszczurkami, myszami i innymi kręgowcami oraz dużymi owadami. W terrarium podstawą diety powinny być owady i dżdżownice: świerszcze, szarańcza, karaczany i dżdżownice. Ryby można podawać dla urozmaicenia. Myszy podawaj tylko sporadycznie dużym osobnikom, ponieważ żaba może się od nich uzależnić i odmawiać owadów, a dieta złożona wyłącznie z myszy prowadzi do otyłości.

Młode żaby karm codziennie, mogą szybko rosnąć; dorosłe co trzeci do szóstego dnia. Żaba je tak długo, jak jest pokarm, i łatwo się otłuszcza. Zdrowa dorosła żaba jest nieco dłuższa niż szersza. Lepiej podawać kilka mniejszych owadów karmowych niż jeden duży i używać pęsety, aby żaba nie połykała podłoża. Żaba może się udusić, jeśli spróbuje połknąć coś zbyt dużego. Zdrowa, dobrze odżywiona żaba może przez kilka tygodni obywać się bez pokarmu.

Dobrze karm owady karmowe przez 1-2 doby przed podaniem i oprószaj je wapniem z D3 przy co drugim karmieniu, a od czasu do czasu także preparatem multiwitaminowym. Urozmaicaj dietę dżdżownicami, świerszczami, szarańczą i karaczanami. Jeśli świeżo kupiona żaba odmawia jedzenia, zapewnij jej ciemne, ciepłe i wilgotne miejsce i wpuść do terrarium kilka dużych, żywych owadów karmowych; karmienie na siłę przynosi więcej szkody niż pożytku.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Ceratophrys cornuta to osiadła żaba, która większość czasu spędza zakopana i wychodzi tylko po to, by jeść. Dorosłe osobniki są agresywne i potrafią skoczyć na rękę, która zbliży się za bardzo, a ugryzienie boli. Jeśli żaba ugryzie, poczekaj, aż sama puści, bo jeśli cofniesz rękę, ostre zęby mogą rozerwać ranę.

Zwierzę nie nadaje się do brania na ręce. Przenoś je jak najrzadziej i używaj czystego plastikowego pojemnika, np. podczas sprzątania. Jeśli musisz je dotknąć, chwytaj od tyłu i trzymaj palce z dala od pyska. Trzymaj osobniki pojedynczo: gatunek zjada osobniki własnego gatunku. Samce nawołują głośno, wydając donośny, beczący dźwięk.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samice są największe. Samce mają modzele godowe na palcach przednich kończyn i worek rezonansowy na gardle, a do tego są barwniejsze od samic. U młodych osobników płeć jest trudna do rozpoznania. Gatunek osiąga dojrzałość płciową po 3-4 latach. Do rozmnażania używaj wyłącznie zdrowych, w pełni wyrośniętych zwierząt w dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Ceratophrys cornuta rzadko rozmnaża się w niewoli. W naturze rozmnaża się sezonowo w okresowych zbiornikach wodnych, a samce gromadzą się i nawołują samice. Kopulacja przebiega jak u innych żab, w uścisku godowym (amplexus), a zapłodnienie zachodzi poza ciałem samicy.

Przy rozmnażaniu stosuje się te same zasady co u gatunków pokrewnych: zwierzęta są obficie karmione, a porę deszczową imituje się, umieszczając je w płytkim zbiorniku z wodą, w którym sięgają nogami dna i mogą wyjść na brzeg, oraz intensywnie zraszając kilka razy dziennie. Pływające rośliny wodne dają samicy podłoże do przytwierdzenia jaj. U gatunków pokrewnych składanie jaj następuje zwykle 3-4 dni po rozpoczęciu "deszczu". Nie udokumentowano, czy u tego gatunku z lasu deszczowego niezbędny jest wcześniejszy chłodny i suchy okres spoczynku.

JAJA I KIJANKI

Samica składa do 1 000 jaj, często 300-600, i owija je wokół roślin wodnych. Po złożeniu jaj wyjmij rodziców, ponieważ zjadają skrzek. Gatunek nie opiekuje się potomstwem.

Kijanki są mięsożerne i już wkrótce po wykluciu walczą ze sobą oraz z kijankami innych gatunków. Trzymaj je pojedynczo w małych pojemnikach lub w dużym zbiorniku z mnóstwem pływających roślin do ukrycia się i karm kilka razy dziennie żywym pokarmem, takim jak rureczniki, ochotka i posiekane dżdżownice. Woda musi być czysta i uzdatniona.

METAMORFOZA

Z jaj wykluwają się kijanki po 3-25 dniach, w zależności od temperatury; u gatunków pokrewnych trwa to zaledwie 2-3 dni. Metamorfoza kijanek następuje po 1-3 miesiącach, u *C. cornuta* najczęściej po około 90 dniach, podczas gdy krewniakom wystarcza 3-6 tygodni. Czas zależy od temperatury i karmienia.

Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanka potrzebuje płytkiej wody i łatwego dostępu do lądu, np. pochyłego kamienia lub pływającego kawałka korka, w przeciwnym razie utonie. Kijanki mogą jeść dalej w trakcie metamorfozy. Odsadź świeżo przeobrażonego młodego osobnika od pozostałych, aby nie został zjedzony.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode mierzą 10-13 mm w chwili metamorfozy. Trzymaj każde młode osobno w małym pojemniku z kilkoma cm wilgotnej ziemi, niską miską z wodą i kryjówką, ponieważ młode zjadają także swoje rodzeństwo. Zraszaj codziennie i utrzymuj 25-28 °C.

Codziennie podawaj małe, żywe owady karmowe, takie jak skoczogonki, małe świerszcze i dżdżownice, oprószone wapniem i witaminami, a w miarę wzrostu młodych przechodź na większy pokarm. Regularnie je waż lub mierz i przenieś do większego terrarium, gdy staną się za duże na pojemnik.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny, ale w hodowli pojawia się kilka problemów:

- Otyłość i niedożywienie. Dieta złożona wyłącznie z myszy prowadzi do otyłości i niedoborów witamin. Urozmaicaj pokarm i oprószaj owady wapniem z D3.
- Zadławienie. Żaba może próbować połknąć coś zbyt dużego. Podawaj pokarm odpowiedniej wielkości.
- Zaparcia po połknięciu żwiru lub podłoża.
- Brudna woda i podłoże. W zamkniętym, mokrym terrarium bakterie szybko się namnażają. Wymieniaj wodę codziennie i regularnie usuwaj odchody.
- Urazy pyska. Żaba rzuca się na szybę, reagując na ruch poza terrarium. Ustaw przesłony między terrariami i nie pozostawiaj żywego pokarmu w widocznym miejscu.
- Chemikalia. Kijanki i żaby są bardzo wrażliwe na środki owadobójcze i środki czyszczące. Nie używaj oprysków w pobliżu terrarium.

- Pasożyty. Płazy odłowione z natury często mają pasożyty jelitowe. Jeśli żaba chudnie lub słabo je, zanieś próbkę kału do weterynarza znającego się na płazach.

Jeśli żaba przestaje jeść przez kilka tygodni, ma obrzęki, rany lub zaczerwienioną skórę albo otwiera pysk i go nie zamyka, skontaktuj się z weterynarzem mającym doświadczenie z płazami.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.